

Polskie Towarzystwo Kardiologiczne w 60-lecie swojego powstania — w hołdzie Ojcom Założycielom

Krzysztof J. Filipiak¹, Zbigniew Kalarus²

¹Redaktor Naczelny „Kardiologii Polskiej”, I Katedra i Klinika Kardiologii, Warszawski Uniwersytet Medyczny, Warszawa

²Prezes Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego, Katedra i Klinika Kardiologii, Wad Wrodzonych Serca i Elektroterapii, Śląski Uniwersytet Medyczny, Śląskie Centrum Chorób Serca, Zabrze

W ostatni dzień lutego 2014 roku obchodzimy 60. rocznicę powstania naszego towarzystwa naukowego — obecnie jednego z największych, a na pewno jednego z najlepiej zorganizowanych i najbardziej aktywnych specjalistycznych, lekarskich towarzystw naukowych w Polsce. Tym krótkim artykułem chcemy wprowadzić Czytelników „Kardiologii Polskiej” w obchody 60-lecia naszego towarzystwa.

Genezy powstania Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego (PTK) należy upatrywać w końcówce 1949 roku, kiedy to prof. Mściwój Semerau-Siemianowski, kierownik II Kliniki Chorób Wewnętrznych warszawskiej uczelni, przedstawił ideę powołania Sekcji Kardiologicznej Towarzystwa Internistów Polskich (TIP) [1]. Oprócz prof. Mściwoja Semerau-Siemianowskiego w skład zarządu tej sekcji weszły trzy ważne dla polskiej kardiologii osoby — liderzy środowisk kardiologicznych Warszawy i Łodzi: prof. prof. Jerzy Jakubowski, Dymitr Aleksandrow i Edmund Żera. Wspominana Sekcja TIP ukształtowała się ostatecznie w styczniu 1950 roku.

To właśnie na konferencji Sekcji Kardiologicznej TIP w dniach 27–28 lutego 1954 roku w Łodzi powołano do życia **Polskie Towarzystwo Kardiologiczne**. Obrady konferencji miały miejsce w sali wykładowej II Kliniki Chorób Wewnętrznych Akademii Medycznej w Łodzi, w historycznym Szpitalu im. Dra Seweryna Sterlinga [2]. To właśnie tam **28 lutego 1954 roku** podjęto uchwałę o przekształceniu Sekcji Kardiologicznej TIP w PTK i wybrano pierwszy zarząd PTK w składzie: prezes — Jerzy Jakubowski, wiceprezes — Leon Tochowicz, sekretarz — Izabela Krzemińska-Ławkowiczowa, skarbnik — Edmund Żera, członkowie — Zdzisław Askanas, Mieczysław Fejgin, Wiesław Makert, Włodzimierz Musiał, Klementyna Rachoń, Marian Tulczyński, Stanisław Wszelaki, Józef Stanowski i dobrani później: Mieczysław Gamski oraz Hugon i Zofia Kowarzykowie.

Na zjeździe PTK, 2 lata później, 27 kwietnia 1956 roku w Lublinie podjęto kolejną historyczną decyzję o przystąpieniu PTK do Europejskiego Towarzystwa Kardiologicznego

(ESC, *European Society of Cardiology*). Jubileusz 60-lecia obecności PTK w ESC będziemy obchodzić zatem już za 2 lata.

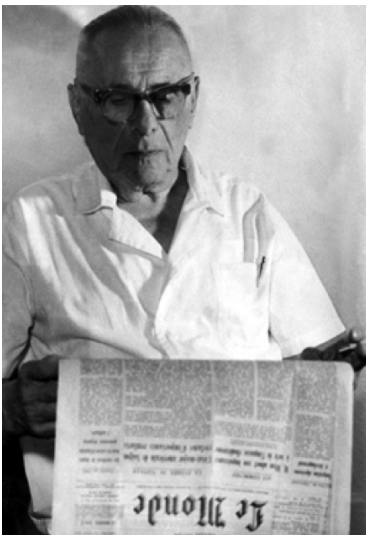
W 1957 roku rozpoczęto wydawanie periodyku „Kardiologia Polska”. Już wcześniej pierwsze zeszyty o nazwie „Kardiologia Polska” ukazywały się nieregularnie w latach 1954–1956, ale oficjalny kwartalnik PTK o tym tytule pojawił się na rynku wydawniczym w 1957 roku (55-lecie pisma obchodziliśmy w 2012 roku). Pierwszym redaktorem naczelnym pisma został prof. Jerzy Jakubowski. Oprócz prof. Jakubowskiego w skład komitetu redakcyjnego pierwszego numeru „Kardiologii Polskiej” wchodziło jeszcze 9 osób: D. Aleksandrow (Warszawa), Z. Askanas (Warszawa), M. Gamski (Lublin), Z. Kowarzyk (Wrocław), I. Krzemińska-Ławkowicz (Warszawa), W. Musiał (Łódź), E. Szczeklik (Wrocław), L. Tochowicz (Kraków) i M. Wirecki (Warszawa). Redakcja pisma mieściła się w Klinice prof. Jerzego Jakubowskiego w Szpitalu im. S. Sterlinga w Łodzi [3].

W 60. rocznicę powstania PTK warto zatem jeszcze raz wrócić do sylwetek **Ojców Założycieli** naszego towarzystwa. Z grona pierwszego 12-osobowego Zarządu PTK 3 osoby to postacie szczególne: **prof. Jerzy Jakubowski, prof. Edmund Żera i prof. Zdzisław Askanas**. Cała trójka, po kolei, kierowała PTK od chwili jego powstania do 1973 roku, a więc przez pierwsze dwie dekady. Profesor Jerzy Jakubowski, lewicowy działacz społeczny, członek Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy, więzień Cytadeli Warszawskiej i zesłaniec carski z 1907 roku, to zarówno pierwszy prezes PTK, jak i pierwszy w historii redaktor naczelny „Kardiologii Polskiej”. Profesor Edmund Żera, weteran wojny polsko-radzieckiej 1920 roku, to twórca powstałej w 1954 roku Kliniki Kardiologii Instytutu Doskonalenia Kadr Lekarskich (później Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego) — pierwszej Kliniki, która otrzymała w Polsce formalną nazwę mówiącą o profilu pracy naukowej i usługowej. Profesor Zdzisław Askanas to uczestnik kampanii wrześniowej 1939 roku, lekarz ocalały z warszawskiego getta, nazywany przez historyków medycyny „twórcą współczesnej

Adres do korespondencji:

prof. dr hab. n. med. Krzysztof J. Filipiak, FESC, I Katedra i Klinika Kardiologii, Warszawski Uniwersytet Medyczny, ul. Banacha 1A, 02–097 Warszawa, tel: +48 22 599 18 18, faks: +48 22 599 19 57, e-mail: krzysztof.filipiak@wum.edu.pl

Copyright © Polskie Towarzystwo Kardiologiczne

Trzej Ojcowie Założyciele i kolejni Prezesi Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego — prof. Jerzy Jakubowski, prof. Edmund Żera, prof. Zdzisław Askanas

kardiologii polskiej”, pierwszy w historii konsultant krajowy w tej dziedzinie w naszym kraju, twórca kliniki kardiologicznej w murach Akademii Medycznej (AM) w Warszawie i założyciel Warszawskiej Akademickiej Szkoły Kardiologicznej.

Cała trójka Ojców Założycieli — Prezesów PTK stworzyła własne, wielkie szkoły kardiologiczne. **Profesor Jerzy Jakubowski** (ur. 1887 jako Jerzy Muszkatlenblit, zm. 1967) to patron szkoły łódzko-krakowsko-białostockiej, do której wśród wielu polskich kardiologów można zaliczyć postacie takich profesorów i docentów, jak: Włodzimierz Musiał, Helena Dzioba, Halina Pracka, Jadwiga Kałużna, Halina Bolińska-Sołtysiak, Maria Krzemińska-Pakuła, Wiesława Tracz, Andrzej Żebrowski, Włodzimierz J. Musiał. Szkołę tę kontynuują: w Białymstoku — Karol Kamiński, Anna Tomaszuk-Kazberuk i Agnieszka Tycińska; w Łodzi — Jarosław D. Kasprzak, Jarosław Drożdż, Małgorzata Kurpesa, Piotr Lipiec, Michał Plewka, Michał Kidawa, Łukasz Chrzanowski, Jan Z. Peruga, Radosław Kręcki, Karina Wierzbowska-Drabik, Tomasz Rechciński; w Krakowie: Piotr Podolec, Tadeusz Przewłocki, Piotr Odrowąż-Pieniążek, Magdalena Kostkiewicz, Maria Olszowska, Piotr Musiałek, Wojciech Płazak, Anna Kabłak-Ziembicka.

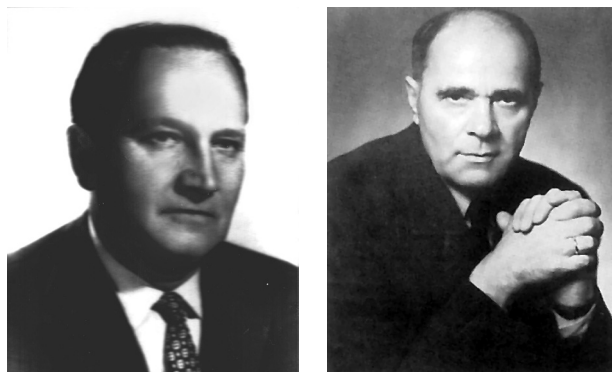
Szkoła **prof. Edmunda Żery** (ur. 1899, zm. 1993), rozwijająca się początkowo w Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego w Warszawie, a następnie w dużym swym nurcie w Instytucie Kardiologii w Warszawie, to wielkie nazwiska polskiej kardiologii, a wśród nich również kolejni Prezesi PTK i Dyrektorzy Instytutu Kardiologii w Warszawie — Aninie, następcy prof. Żery: Jan Kwoczyński, Maria Hoffman, Witold Rużyłło, Krystyna Ilmurzyńska, Wanda Rydlewska-Sadowska, Włodzimierz Kraszewski oraz ich uczniowie, a więc m.in.: Maria Kędra-Luboińska, Janina Stępińska, Irena Rawczyńska-Englert, Franciszek Walczak, Łukasz Szumowski, Andrzej Przybylski, Maria Bilińska, Tomasz Hryniewiecki, Ewa

Orłowska-Baranowska, Marek Dąbrowski, Adam Witkowski, Marcin Demkow, Barbara Lubiszewska, Lidia Chojnowska, Mariusz Kruk, Maciej Karcz, Elżbieta K. Biernacka, Jacek Grzybowski, Zbigniew Chmielak, Rafał Baranowski, Piotr Hoffman, Mirosław Kowalski, Piotr Szymański, Anna Klisiewicz, Zofia Bilińska, Andrzej Ciszewski.

Szkoła najmłodszego z trzech Ojców Założycieli — **prof. Zdzisława Askanasa** (ur. 1910, zm. 1974) — to z kolei obecnie poczet 39 samodzielnych pracowników naukowych polskiej kardiologii i interny, a nawet psychologii, wśród których są znane sylwetki profesorów i docentów: Mariusza Stopczyka, Leszka Ceremużyńskiego, Tadeusza Kraski, Stanisława Rudnickiego, Jerzego Kucha, Stefana Rywika, Jana Tylki (pierwsze pokolenie Askanasowców), Mirosława Dłużniewskiego, Andrzeja Budaję, Piotra Kułakowskiego, Tomasza Jaxy-Chamca, Bronisława Bednarza, Zygmunta Sadowskiego, Jacka Żochowskiego, Jerzego Korewickiego, Danuty Liszewskiej-Pfjefer, Grzegorza Opolskiego, Wojciecha Łady, Zbigniewa Rucińskiego, Kazimierza Wrześniewskiego, Artura Mamcarza, Grażyny Brody (drugie pokolenie Askanasowców), Marka Kucha, Wojciecha Braksatora, Sebastiana Steca, Hanny Szwed, Tomasza Pasierskiego, Marka Kochmańskiego, Tomasza Zielińskiego, Przemysława Leszka, Krzysztofa J. Filipiaka, Beaty Wożakowskiej-Kapłon, Jacka Imieli, Dariusza Kosiora, Marcina Grabowskiego, Zenona Huczka (trzecia generacja Askanasowców) oraz Mariusza Pytkowskiego, Macieja Sterlińskiego i Rafała Dąbrowskiego (czwarta generacja Askanasowców).

Poza „Wielką Trójką” szczególnie ważni dla dalszego rozwoju polskiej kardiologii stali się dwaj kolejni Ojcowie Założyciele — prof. Włodzimierz Musiał i prof. Leon Tochowicz.

Profesor Włodzimierz Musiał (ur. 1907, zm. 1976) to uczeń i następca prof. Jerzego Jakubowskiego, kierownik

Profesorowie Włodzimierz Musiał i Leon Tochowicz — Ojcowie Założyciele Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego

II Kliniki Chorób Wewnętrznych, następnie Kliniki Kardiologii, a od 1974 roku — Instytutu Kardiologii AM w Łodzi; kontynuator Wielkiej Kardiologicznej Szkoły prof. Jerzego Jakubowskiego, a prywatnie ojciec prof. Włodzimierza J. Musiała — obecnego kierownika Kliniki Kardiologii Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku.

Profesor Leon Tochowicz (ur. 1897, zm. 1965) to twórca kolejnej Wielkiej Szkoły Kardiologicznej, lekarz kardiolog, Rektor AM w Krakowie w latach 1957–1965, weteran wojny polsko-radzieckiej 1920 roku, kampanii wrześniowej 1939 roku i więzień niemieckiego obozu w Sachsenhausen. Do jego uczniów i kontynuatorów Szkoły Tochowicza zaliczają się m.in. profesorowie i docenci: Władysław Król, Tadeusz Horzela, Jerzy Tabeau, Leon Cholewa, Jan Lankosz (pierwsza generacja szkoły), Ludwik Sędziwy, Wiesława Piwowarska, Józef Kocemba, Stanisław Pasyk, Jerzy P. Dubiel, Jacek S. Dubiel, Jerzy Szczeklik, Wanda Śmielak-Korombel, Władysława Kolańska-Kloch, Janusz Maciejewicz, Janusz Pach (druga generacja szkoły), Jacek Lelakowski, Tomasz Grodzicki, Jacek Majewski, Kalina Kawecka-Jaszcz, Tomasz Brzostek, Krzysztof Żmudka, Andrzej Surdacki, Dariusz Dudek, Grzegorz Gajos, Jadwiga Nessler, Andrzej Gackowski, Ewa Konduracka, Paweł Petkow-Dimitrow (trzecia generacja szkoły), Danuta Czarnecka, Leszek Bryniarski, Piotr Jankowski, Katarzyna Stolarz-Skrzypek, Marek Rajzer, Marek Kłoczek, Marek Jastrzębski, Jacek Legutko, Stanisław Bartuś, Tomasz Rakowski, Artur Dziewierz, Jerzy Gąsowski, Barbara Gryglewska, Anna Skalska, Barbara Małecka (czwarta generacja szkoły). Z kolei od prof. Stanisława Pasyka można wywieść Szkołę Śląskich Kardiologów.

Popatrzmy na pozostałych Ojców Założycieli (i Matki Założycielki). Nie wszyscy wykształcili własnych adeptów i następców w dziedzinie kardiologii, a często w ogóle nie zajmowali się kardiologią w dalszej karierze lekarskiej, ale na zawsze pozostaną w grupie 12 osób, które zakładały PTK w 1954 roku. Co powinniśmy o nich wiedzieć w 60-lecie powstania towarzystwa?

Profesor Izabela Krzemińska-Ławkowiczowa (ur. 1909, zm. 1999) to medyk powstania warszawskiego, komendant

punktu opatrunkowego nr 103a przy ul. Mickiewicza. Po wojnie, jak podaje dr n. hum. Ryszard Gryglewski z Katedry Historii Medycyny CM UJ, to właśnie ona po raz pierwszy w Polsce przeprowadziła cewnikowanie prawego serca w 1948 roku w II Klinice Chorób Wewnętrznych Uniwersytetu Warszawskiego, otwierając dzieje kardiologii inwazyjnej w naszym kraju. Kariera zawodowa pokierowała ją jednak ku hematologii [4]. Już w 1952 roku, wraz ze swoim mężem prof. Włodzimierzem Ławkowiczem, wydała pierwszy w Polsce „Atlas hematologiczny oraz wytyczne w rozpoznawaniu chorób układu krwiotwórczego”, w którym własnoręcznie wykonała wszystkie ryciny.

Tytułem dygresji dodajmy, że Polskie Towarzystwo Hematologiczne (PTH), starsze od PTK o 5 lat, powstało w 1949 roku z inicjatywy osób również silnie związanych z wyodrębniającą się z interny kardiologią. W pierwszym Zarządzie Głównym PTH, powołanym w 1950 roku, obok męża przyszłej założycielki PTK Izabeli Krzemińskiej-Ławkowiczowej — Włodzimierza Ławkowicza, znajdziemy również nazwiska Jerzego Jakubowskiego, Hugona Kowarzyka czy Jana Roguskiego — ważnych osób dla rozwoju kardiologii w Polsce. Ponadto obecny dyrektor Centrum Onkologii Instytutu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Warszawie, a poprzednio dyrektor Instytutu Hematologii i Transfuzjologii — prof. Krzysztof Warzocha podkreśla, że wywodzi się z „łódzkiej szkoły hematologii” zapoczątkowanej przez prof. Jerzego Jakubowskiego. Jak zatem widać, związki kardiologów z hematologami były bardzo ścisłe.

Profesor Klementyna Rachoń (ur. 1895, zm. 1973) to reumatolog, ale również specjalistka chorób zakaźnych, kierująca od 1952 roku Kliniką Chorób Zakaźnych w Szpitalu Zakaźnym przy ul. Wolskiej w Warszawie, znana postać Towarzystwa Lekarskiego Warszawskiego (TLW), kierująca kolegią tym nobliwym gronem m.in. w kadencji zarządu 1957–1960, kiedy Prezesem TLW był kolejny Ojciec Założyciel PTK — **prof. Marian Tulczyński** (ur. 1910, zm. 1987), internista, powstaniec warszawski, uczeń i asystent prof. Witolda Orłowskiego w II Klinice Chorób Wewnętrznych Uniwersytetu Warszawskiego, w której w 1954 roku otrzymał stanowisko profesora. W latach 1954–1958 był kierownikiem Kliniki Chorób Wewnętrznych AM w Białymstoku, w latach 1958–1972 — ordynatorem Oddziału Chorób Wewnętrznych Szpitala Grochowskiego w Warszawie, a w latach 1973–1980 kierował Kliniką Chorób Wewnętrznych Instytutu Gruźlicy.

Dwaj kolejni Ojcowie Założyciele — **Wiesław Makert** (Łódź) i **Mieczysław Fejgin** (Warszawa) swoją dalszą działalność kliniczno-lekarską realizowali na polu interny i nefrologii, nie biorąc udziału w rozwoju kardiologii. Biografia tego drugiego może być interesująca w kontekście czasów, w których tworzone PTK. Mieczysław Fejgin (ur. 1894, zm. 1975), syn Marii z Kacenelebogów i Mojżesza Fejginów, był członkiem Zarządu Głównego PTK w czasie całej pierwszej kadencji 1954–1961, a także członkiem Komisji Rewizyjnej

Zarządu Głównego PTK w latach 1962–1965. To internista, kardiolog i nefrolog, współautor i redaktor ważnych publikacji oraz podręczników: „Gruźlica płuc: klinika, leczenie i współczesna organizacja walki z gruźlicą: podręcznik dla lekarzy i studentów” (1931), „Choroba wieńcowa i inne postacie kliniczne niedostateczności wieńcowej” (1953), „O chorobach serca” (1955, 1957), „Choroby nerek w klinice chorób wewnętrznych” (1956, 1959), „Leksykon zespołów i objawów chorobowych” (1959), „Chcesz mieć zdrowe serce” (Fejgin M, Kędra M, 1964), „O nerkach i ich chorobach” (1969). To także osobisty lekarz Bolesława Bieruta aż do jego śmierci w Moskwie w 1953 roku (jego podpis widnieje na akcie zgonu), brat Anatola Fejgina (1909–2002) — funkcjonariusza stalinowskich organów bezpieczeństwa publicznego.

Dwaj ostatni Ojcowie Założyciele PTK to prof. Stanisław Wszelaki (ur. 1898, zm. 1956) i Józef Stanowski. **Profesor Stanisław Wszelaki** to znakomity internista, wielce zasłużony dla reaktywacji gdańskiej uczelni medycznej w 1945 roku, pułkownik wywodzący się z Wojskowego Centrum Wszkolenia Sanitarnego i z Uniwersytetu Warszawskiego. Profesor Wszelaki to postać nietuzinkowa, kierownik I Kliniki Chorób Wewnętrznych gdańskiej uczelni medycznej, ale równocześnie organizator i twórca Kliniki Chorób Zakaźnych tej uczelni (kierował obiema jednostkami do stycznia 1948 roku). Jego przedwczesna śmierć w 1956 roku uniemożliwiła mu większe zaangażowanie się w rozwój PTK i polskiej kardiologii.

Postać ostatniego, dwunastego Ojca Założyciela — **Józefa Stanowskiego** — znowu przenosi nas do Krakowa (zwróćmy uwagę, że w referencyjnych źródłach polskiej historii kardiologii dwukrotnie przekłamano jego nazwisko, podając zapis „Staniewski” w składzie pierwszego Zarządu PTK, a na oficjalnych stronach internetowych PTK w ogóle pominięto go w składzie pierwszego zarządu). Józef Stanowski (ur. 1905, zm. 1967) był członkiem Zarządu PTK I, II i III kadencji, a więc w latach 1954–1965; przeszedł do historii kardiologii jako pierwszy przewodniczący Sekcji Kardiologii Socjalnej, powstałej jeszcze w strukturach TIP, był twórcą jednej z pierwszych wojewódzkich poradni kardiologicznych otwartej w Krakowie. W latach 1945–1967 pełnił funkcję kierownika Zakładu Kardiologii Miasta Krakowa. W 1956 roku przedstawił rozprawę habilitacyjną pt. „Rehabilitacja kardiologiczna w świetle badań własnych”. Józef Stanowski, obok Zdzisława Askanasa i jego ucznia — Stanisława Rudnickiego, jest uważany za jednego z trzech Ojców Założycieli nowoczesnej rehabilitacji kardiologicznej w Polsce.

Trzy kolejne osoby dokooptowane do pierwszego, 12-osobowego składu Zarządu PTK to także wielkie nazwiska polskiej kardiologii. Zamykają one poszerzone, 15-osobowe grono Ojców Założycieli.

Profesor Mieczysław Gamski (ur. 1913, zm. 1989) był członkiem Zarządu Głównego PTK od 1954 do 1986 roku (z wyjątkiem jednej kadencji 1973–1976) oraz członkiem

Profesor Mieczysław Gamski z wizytą u warszawskich kardiologów. Na zdjęciu na prawo od prof. Gamskiego: Z. Askanas, M. Stopczyk, H. Chlebus, S. Rywik, S. Rudnicki [zdjęcie dzięki uprzejmości dr n. med. Katarzyny Tymińskiej-Sędek]

zespołu redakcyjnego „Kardiologii Polskiej”. To twórca osobnej Szkoły Kardiologicznej i Internistycznej, do której jego wychowanka — prof. Grażyna Świątecka — zalicza obok siebie również: Witolda Tymińskiego, Romualdę Komarnicką, Andrzeja Hellmana, Eugenię Częstochońską, Krzysztofa Sworczaka, Jacka Górskiego, a także swoich habilitantów: Jacka Kubicę, Grzegorza Raczaka, Dariusza Kozłowskiego i Andrzeja Lubińskiego [5]. Do szkoły tej wypada włączyć również kolejne pokolenia wychowanków i uczniów — samodzielnych pracowników naukowych następnego pokolenia, habilitowanych już w Gdańsku (Alicję Dąbrowską-Kugacką, Ewę Lewicką) i w Bydgoszczy (Grzegorza Grzeška, Wacława Kochmana, Marka Kozińskiego, Iwonę Świątkiewicz). Warto pamiętać, że twórca wspomnianej Szkoły — prof. Mieczysław Gamski habilitował się we Wrocławiu u prof. Antoniego Falkiewicza w 1951 roku, który przedłożył habilitację w 1945 roku na podstawie przedwojennych badań wykonanych u pioniera elektrokardiografii K.F. Wenckebacha. Tym samym korzeni gdańskiej szkoły kardiologicznej prof. Gamskiego można szukać w Wiedniu.

Hugon (ur. 1906, zm. 1985) i **Zofia** (ur. 1907, zm. 1979) **Kowarzykowie** to barwne postacie wrocławskiej wektografii (elektrokardiografii przestrzennej), metody diagnostycznej bardzo popularnej w latach 50. ubiegłego wieku. Hugon Kowarzyk to twórca i kierownik Katedry Patologii Ogólnej i Doświadczalnej we Wrocławiu, fizjopatolog, znawca zagadnień krzepliwości krwi, członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk, *doctor honoris causa* Uniwersytetu Wrocławskiego. Warto przypomnieć, że Hugon i Zofia Kowarzykowie, wraz z Edwardem Szczeklikiem z III Kliniki Chorób Wewnętrznych wrocławskiego wydziału lekarskiego (ojcem wybitnego polskiego internisty, nieżyjącego już prof. Andrzeja Szczeklika)

Profesor Hugon Kowarzyk wśród warszawskich przyjaciół — zdjęcie z prof. E. Żerą (stoi tyłem) i prof. Z. Askanasem (z prawej) [zdjęcie dzięki uprzejmości dr n. med. Katarzyny Tymińskiej-Sędek]

w gmachu szpitalnym przy ul. Pasteura opracowali pierwszy w kraju projekt mianownictwa elektrokardiograficznego.

Podsumowanie

Najstarszym wiekiem wśród Ojców Założycieli PTK był prof. Jerzy Jakubowski (ur. 1887), najmłodszym, młodszym o ponad ćwierć wieku — prof. Mieczysław Gamski (ur. 1913). Najwcześniej z Ojców Założycieli odszedł prof. Stanisław Wszelaki (zm. 1956), najdłużej zaś żyła prof. Izabela Krzemińska-Ławkowiczowa (zm. 1999). Zwróćmy uwagę, że część Ojców Założycieli PTK przychodziła na świat jeszcze w XIX wieku (prof. Jakubowski, prof. Żera, prof. Tochowicz, prof. Rachóń, prof. Fejgin, prof. Wszelaki), a ostatnia osoba z pierwszego Zarządu PTK zmarła 15 lat temu, jeszcze w wieku XX.

W XXI wieku, obchodząc kolejne rocznice powstania PTK, możemy się opierać już tylko na spisanych wspomnieniach i klasycznych podręcznikach historii polskiej kardiologii, redagowanych dekadę temu przez ucznia prof. Zdzisława Askanasa, nieżyjącego już prof. Jerzego Kucha.

Nasz skromny szkic to dowód pamięci o założycielach PTK. Im wszystkim, wymienionym w niniejszym artykule Wielkim Postaciom Polskiej Kardiologii, składamy w 60. rocznicę powstania naszego towarzystwa należny hołd.

Podziękowania

Serdecznie dziękujemy wybranym przedstawicielom omawianych Szkół Kardiologicznych, którzy zechcieli przejrzeć niniejsze opracowanie i zweryfikować poprawność składu szkół warszawskich, krakowskich, łódzkiej, białostockiej, gdańskiej i bydgoskiej, wywodzących się od Ojców Założycieli PTK.

Konflikt interesów: nie zgłoszono

Piśmiennictwo

1. Kuch J, Kłós J. Powstanie i działalność Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego. W: Kuch J, Śródka A ed. Dzieje kardiologii w Polsce na tle kardiologii światowej. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2004: 258–310.
2. Drożdż J, Jaszewski R ed. 1950–2010: 60-lecie kardiologii w Szpitalu im. Dra Seweryna Sterlinga oraz 1890–2010: 120-lecie szpitala. Wyd. Łódź, Łódź 2010: 1–237.
3. Filipiak KJ ed. Sylwetki redaktorów naczelnych „Kardiologii Polskiej”. Wyd. GonnaBe, Warszawa 2012: 1–46.
4. Warzocha K. 60 lat Instytutu Hematologii i Transfuzjologii. Hematologia, 2011; 2 (suppl. A): A1–A48.
5. Świątecka G. Szkoła Mieczysława Gamskiego. W: Kuch J, Skalski J, Kawalec W ed. Polskie Szkoły kardiologiczne, kardiologiczne, kardiologii dziecięcej. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2008: 60–74.